

ใบความรู้ที่ ๖ เรื่อง การท่องบทอาขยาน
หน่วยเรียนรู้ที่ ๗ เรื่อง พุทธอย่างสร้างสรรค์
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง ท่องจำบทอาขยาน
รายวิชา พื้นฐานภาษาไทย รหัส ท๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ประเภทบทอาขยานที่กำหนดให้ท่องจำ

แบ่งเป็น ๓ ประเภท คือ **บทหลัก บทรอง และบทเลือกอิสระ**

๑. **บทหลัก** หมายถึง บทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนดให้นักเรียนนำไปท่องจำเพื่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั่วประเทศ

๒. **บทรอง** หมายถึง บทอาขยานที่ครูผู้สอนหรือสถานศึกษากำหนดให้นักเรียนท่องจำเสริมจากบทอาขยานที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด (บทหลัก) อาจเป็นบทร้อยกรองที่แสดงภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น เพลงพื้นบ้าน เพลงกล่อมเด็ก ผญา เพลงเรือ บทกวีร่วมสมัยที่มีคุณค่า ฯลฯ โดยกำหนดให้ท่องจำภาคเรียนละ ๑ บท เป็นอย่างน้อย

๓. **บทเลือกอิสระ** หมายถึง บทอาขยานที่นักเรียนแต่ละคนเลือกสรร มาท่องด้วยความสมัครใจ หรือด้วยความชื่นชอบ อาจเป็นบทร้อยกรองที่มีผู้แต่งไว้ หรือบทร้อยกรองที่นักเรียนแต่งเอง หรือผู้ปกครองเป็นผู้แต่งก็ได้ แต่ต้องบอกได้ว่ามีเหตุผลอย่างไรจึงเลือกบทร้อยกรองนั้นๆ มาท่องจำ โดยความเห็นชอบของครูผู้สอน หรือสถานศึกษา

บทร้อยกรองที่จะคัดเลือกให้เป็นบทรองและบทเลือกอิสระ ควรมีลักษณะ ดังนี้

๑. มีเนื้อหา ความง่ายเหมาะสมกับวัย
๒. มีความยาวพอเหมาะพอควร
๓. มีคุณธรรม คติธรรม ให้แนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
๔. มีสุนทรียรสทางภาษา
๕. มีความถูกต้องตามฉันทลักษณ์
๖. มีรูปแบบที่หลากหลาย

การอ่านออกเสียงบทอาขยานตามหลักการทั่วไป ควรฝึกฝน ดังนี้

๑. กวาดสายตาจากคำต้นวรรคไปยังท้ายวรรค และเคลื่อนสายตาไปยังวรรคถัดไปอย่างรวดเร็ว ไม่ต้องสายตาตาม และอ่านออกเสียงต่อเนื่องโดยไม่สะดุด

๒. เปล่งเสียงดังพอประมาณ โดยพิจารณาผู้ฟังและสถานที่ ไม่ตะโกน บังคับเสียง เน้นเสียงปรับระดับเสียงสูง – ต่ำให้สอดคล้องกับจังหวะ ท่วงทำนองและความหมายของเนื้อหาที่อ่าน

๓. อ่านด้วยเสียงที่ชัดเจน แจ่มใส มีกระแสเสียงเดียว ไม่แตกพร่า เปล่งเสียงจากลำคอโดยตรงด้วยความมั่นใจ

๔. ควรทรงตัวและรักษาอาการให้ถูกวิธี ไม่ว่าจะยืนหรือนั่งอ่าน ลำตัวต้องตั้งตรง อยู่ในอาการสมดุล ควรถือบทอ่านหรือหนังสือห่างจากสายตาประมาณหนึ่งฟุต ขณะอ่านพยายามให้ลำคอตั้งตรง เหยงหน้าเล็กน้อย สบตากับคนฟังเป็นระยะ ๆ

๕. อ่านออกเสียงให้ถูกอักขรวิธีหรือความนิยม ออกเสียง ร ล คำควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจน และต้องเข้าใจเนื้อหาของบทอาขยาน

๖. อ่านให้ถูกจังหวะและวรรคตอน

๗. พยายามอ่านให้ได้อารมณ์และความรู้สึกตามเนื้อหา

การอ่านบทอาขยานเป็นทำนองเสนาะ มีขั้นตอนดังนี้

๑. อ่าน ร , ล ตัวควบกล้ำ ให้ถูกต้องชัดเจนตามอักขรวิธี ให้ตรงตามเสียงวรรณยุกต์

๒. อ่านให้ถูกจังหวะ วรรคตอน และให้สัมผัสคล้องจองกันเพื่อความไพเราะ

๓. อ่านให้ถูกต้องทำนองและลีลาของคำประพันธ์แต่ละชนิด คำประพันธ์แต่ละชนิด

จะมีบังคับจำนวนคำสัมผัส หรือคำเอก คำโท แตกต่างกัน

๔. อ่านโดยใช้น้ำเสียงให้เหมาะสมกับเนื้อหา และอ่านพยางค์สุดท้ายของวรรคด้วยการทอดเสียง แล้วปล่อยให้หางเสียงผวนขึ้นจุ่มก

ประโยชน์ของการท่องบทอาขยาน

การท่องจำบทอาขยาน เปรียบเสมือนบันไดขั้นแรกที้นำไปสู่การคิด การท่องจำบทอาขยานเป็นพื้นฐานที้นำไปสู่การเลือกจำบทประพันธ์ที่ดีและมีคุณค่าทั้งในเชิงภาษาและเนื้อหาที่เราได้พบในชีวิตประจำวันต่อไป การท่องจำบทอาขยานมีประโยชน์ สรุปได้ดังนี้

๑. ช่วยให้เกิดความซาบซึ้งในเรื่องที่อ่าน

๒. ฝึกการคิดวิเคราะห์ประเมินค่าเรื่องที่อ่าน

๓. เป็นตัวอย่างการใช้ภาษาที่ไพเราะ

๔. ช่วยให้มีคติประจำตัว สอนใจให้ระลึกถึงคุณธรรมที่ได้จดจำ

๕. ช่วยกล่อมเกลาและจรรโลงใจให้ประณีตมากขึ้น

๖. เป็นตัวอย่างการแต่งคำประพันธ์ตามรูปแบบที่ได้ท่องจำ

๗. ได้รับความเพลิดเพลิน สนุกสนาน

๘. สามารถนำไปใช้อ้างอิงในงานต่าง ๆ ได้